

ESTONIAN / ESTONIEN / ESTONIO A1

Standard Level / Niveau Moyen (Option Moyenne) / Nivel Medio

Thursday 13 May 1999 (afternoon)/Jeudi 13 mai 1999 (après-midi)/Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

3h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage. Include in your commentary answers to ALL the questions set.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage. Votre commentaire doit traiter TOUTES les questions posées.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a TODAS las preguntas de orientación.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

A OSA

Kommenteeri ühte järgnevatest katkenditest:

- 1(a) “Sul on kerge [Eestisse] minna. Tuul puhub selja tagant. Kirjuta, kui kohale jõuad.”
 Need olid ema viimased sõnad. Ta läks küla poole tagasi. Ei ta kallistanud oma last, ei
 kübetki märga silmades. Kas ta vaatas tütrele järele? Sammu tuulele vastu, kondine, soo-
 niste kätega, üks õlg ettepoole, nagu lõikaks tuulest läbi... Homme hommikul läheb ta jälle
 5 tööle. Ei midagi dramaatilist, kõik on loomulik, inimesel on mured, on töö, on lahkumised.
 Kas liigne tähtsustamine lisab midagi olulist?
 Tüdruk sammus mööda tolmust, väsinud teed. Tuul puhus kuklasse, kõditas patsidesse
 pletitud juustest katmata kohta. See oli mõnus. Kõige mõnusam oli tuule puudutus abaluu-
 de vastu, tuul lennutas teda. Tüdruk naeris, valge pearäti sisse seotud komps käes, harali
 10 käed külgedele aetud, tundis, et ei kõnni, vaid lendab. Siis jäi suurivaevu seisma, pööras
 pea küla suunas. Tuul lõi pauhti! näkku, silmad sulgusid. Ta pöördus äkitselt, tuult lõigat-
 es, terve kehaga küla poole. Komps aitas hoida tasakaalu nagu kaaluviht. Kasetuka vahelt
 vilksatas inimene. Inimene liikus küla poole. See oli tema ema. Vali tuulehoog lõi silmad
 pisaraid täis, ta sulges silmad, pisaraid välja pressides, sest nad ähmastasid nägemist. Ja
 15 avas ettevaatlikult uuesti. Ema liikus kasetuka taha, kadus selle varju.
 Tikutopsisuurused tumedad palk-majad ja valged ülelubjatud savimajad tundusid män-
 guasjadena, mida tuul mööda välja ajab nagu puu otsast rebitud lehti. Kalmõkkide tibat-
 tillukesed hurtsikud siia ei paistnudki. Eemal kõrgus mägi, kus kasvasid muulukad, seal oli
 20 küla surnuaed, paasapühade aegu jäeti haudadele toitu ja külalapsed käisid siis hiljem vargsi
 maiustamas. Sealtkaudu viis tee ka heinamaale. Ema oli ikka veel kaskede vahel. “Äkki ta
 tuleb mulle järele, unustas midagi öelda.” Silmad otsisid kaugel tee peal liikuvat kogu. Tee
 oli tühi. Ema tuli lõpuks nähtavale ja kadus esimeste majade varju. “Nii kaua ei kõnni keegi
 seda kaskedevahelist teed, ema seisis seal, miks ta seisis? Miks ta ei liikunud kodu poole?
 25 Ta oleks pidanud selle aja peale juba toas olema?”
 Tuuleõhk ajas köhima, tüdruk läkastas, tõmbus kõverasse, kukkus oma kompsu otsa.
 Lamas seal, põsk vastu mulda, kõht ja reied kompsu peal. Maa lõhnas suviselt. Tüdrukule
 tundus, et ta on üksi maailmas, see mõte hakkas talle sedavõrd meeldima, et ta unustas
 mullase põse, haaras tee pealt kompsu, viskas selle üle õla ja hakkas minema teise küla
 30 poole. Varahommikul pidi sealt piimaauto linna sõitma ja ta rongi peale viima. Ta käis prae-
 gu oma igapäevast kooliteed, nagu oli käinud juba kuus aastat, ikka neli kilomeetrit sinna ja
 neli tagasi. Nüüd läks vist viimast korda. Sinna. Ja tagasi ei kavatsenud enam tulla. Ta ei
 püüdnudki tuule kannul püsida. Toetas hoopis seljaga taganttõukava tuule peale ja lasi end
 laperdada nagu märga pesu nõõril. Jalad puutusid vaevalt maad. Nahk oli kõndimisest
 35 märg, kare kleit hammustas käsivarsi, kippus kaelale liiga tegema. Kingad olid kaetud pak-
 su tolmuga. Tüdruk astus teelt kõrvale kasetukka, püüdis jalgadele kogunenud tolmust ro-
 hu sees vabaneda. Kased lõhnasid päikese käes. Suured mustad sipelgad ronisid mööda tü-
 ve, mõned kukkusid sileda tohu pealt rohu sisse tagasi. Tüdruk tõmbas kasetüve ümbert ri-
 ba, see läks sõrmede vahel krussi. Kasetoht oli eriliselt kuiv, krudises kleepuvate sõrmede
 40 vahel. Ta kummardus kompsu juurde ja toppis tohu sinna sisse. Lisaks kaasavõetud kamp-
 sunile, kleidile, pesupaarile, sukkadele ja leivale. Tõmbas ka teiste kaskede küljest peenike-
 si tohuribasid lahti, jättes need puude külge enesele järele lehvitama. Nagu vaenelaps, kes
 hernestega oma teed märgistas, et oskaks tagasi tulla. [...]
 Tüdruk läks [...] edasi, rõõmustas vaikuse üle kasetukkade vahel. Äkki lõhkus üks võõ-
 ras heli tema rahu. Midagi käuksus ja varsti ta mõistis, et läheneb vanker. Ta ei tahtnud mit-
 45 te kellelegi seletada, kuhu ta läheb. Varjata ja valetada oli veel raskem. Kuigi oli juba päris
 kindel, et ta sõidab siit ära, ei tahtnud ta seda teistele rääkida. Kartis inimesi solvata, neile
 haiget teha. Tema sõidab sinna, kus on parem ja jätab teised siia. Tal ei tulnud pähegi mõte,
 et võib-olla kõik ei soovigi siit lahkuda.

Tiiu Kriisa, *Tüdruk*. (1997)

- Kirjelda ema ja tütre lahkumist. Miks sa arvad, et ema on nii napsõnaline?
- Missugused tunded valdavad tütarlast?
- Mis võrdlusega kirjeldab autor tulevikule vastuminekut, mineviku poole vaatamist?
- Kirjelda katkendis esinevat meeleolu. Missugune on autori keel seda tehes?

1(b)

MA TUNDSIN KAHTE SUURT KIVI

Ma tundsin kahte suurt kivi.
Ma olin nendega lähedaselt tuttav.

Ma kõnelesin nendega ühtepuhku.
Me vahetasime mõtteid
5 vihmausside eluviisi üle
ja mätta-aluste ja sambla-aluste
asjade üle
ja pähklite valmimise üle.

Nad elasid sarapikus.
10 Otse sarapiku südames.
Kõik pähklid olid neile jumala selged
urvast tuumani,
surmast sünnini,
läbi ja lõhki.

15 Ma usun, et ka neil enestel olid
tuumad ja koor.

Mõnikord kukkusid pähklid neile kaela.
See tegi neile nalja.
Siis ma nägin neid naermas
20 muginal ja endamisi.
Nii viisi naeravad ainult kivid.

Üks neist tehti hiljem raidkujuks.
See oli hirmus.

25 Kohtasin teda juhuslikult linnas
ühel väljakul.

Ta ei tundnud mind ära.
Ja see oli isegi hea.
Ta oli kui surnud,
jäik, elutu, tumm,
30 kalgi ja kaleda näoga.
Tühi koor.

Teine suri kurvastusest.
Kivines.
Olen käinud ta haua.

35 Mul on praegugi jube
nende saatusest mõeldes.

1968

Ellen Niit, *Linnuvoolija* (1970)

- Missugune on autori suhtumine loodusesse luuletuses “Ma tundsin kahte suurt kivi”?
- Mida tahab autor oma luuletusega lugejale öelda?
- Missuguse meeleolu loob luuletus ja milliseid keelelisi vahendeid kasutab luuletaja selleks?
- Mis mõtteid tekitab luuletus Sinus?

B OSA

Kirjuta kirjand ÜHEL alljärgnevatest teemadest. Sul tuleb oma vastuses tugineda vähemalt kahele neist “Part 3” teostest, mida oled eksamiks lugenud. Viited teistele teostele on lubatud, kuid ei peaks moodustama peäosa Sinu vastusest.

- 2 Vördle **kas** looduskeskkonna või üleloomulikkuse käsitlust kahes Sinu poolt loetud teoses.
- 3 Kui palju ja mis moodi juhib **kas** armastus või vihkamine Sinu poolt loetud teoste tegelaste käitumist?
- 4 Vördle Sinu poolt loetud autorite suhtumist **kas** tehnilisse progressi või kaasaegsesse tsivilisatsiooni. Missuguste vahenditega väljendatakse oma suhtumist?
- 5 “Kirjanduslikud kujud võivad olla tugevad või nõrgad, imetlusväärised või põlastatavad, aga nad peavad alati olema usutavad.” Mis teeb kirjanduskuju usutavaks? Põhjenda vastust Sinu poolt loetud teoste varal.
- 6 Kas kirjandusliku teose lõpplahendus peab olema ‘õnnelik’, et lugejat rahuldada? Arutle selle üle viidates kahele või enamale Sinu poolt loetud teosele.